

Jeroen Brouwer

Spiegeltje, spiegeltje

Rechtshulp is dood, lees ik in het (helaas!) laatste exemplaar van het blad *Rechtshulp*, jarenlang het trotse maandblad van de Vereniging voor Rechtshulp. Professor Niek Huls schrijft in dat nummer over 'Rechtshulpgolven en andere dingen die voorbijgaan...'. Het is voor hem niet alleen weemoedig omzien. Nieuwe uitdagingen zijn in aantocht. Het moet weer spannend worden voor jonge mensen om zich met de problemen van arme mensen bezig te houden. Niet door een revitalisatie van de idealen van destijds, aldus Huls, maar op nieuwe manieren. Ga (beter) na wat juridische problemen van mensen zijn en langs welke wegen zij hulp vragen. Biedt informalisering van de rechtscultuur (afbreken procesmonopolie) soelaas? Heeft multiculturele rechtshulp toekomst?

Huls werd de afgelopen maanden op zijn wenken bediend. Afgemeten aan het groot aantal onderzoeken is de rechtshulp helemaal niet dood, maar eerder springlevend. Er verschenen maar liefst drie stevige rapporten: *De Geschilbeslechtingsdelta 2003* van het WODC, de *Monitor gesubsidieerde rechtsbijstand 2004* van de Raden voor Rechtsbijstand en *Toegang tot het recht* van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling.

Voor licht dat op een spiegel valt, geldt: hoek van inval is gelijk aan hoek van uitval. Loop tussen twee evenwijdig geplaatste spiegels door en u ziet uzelf links en rechts oneindig herhaald. Eerlijk gezegd bekroop mij zo'n gevoel bij het consumeren van al die rapporten, waarop ook weer uitgebreid wordt gereflecteerd in de vakbladen. Men verwijst voortdurend gretig naar elkaar. Het eerste nummer van het *NJB* van dit jaar is zelfs geheel gewijd aan het WODC-onderzoek.

In het oog lopende conclusies uit dat onderzoek zijn dat slechts eenvijfde deel van de burgers meent dat advocaten eerlijk en betrouwbaar zijn, en dat ruim tweederde de tarieven van advocaten te hoog acht. Ik ben deze conclusies – uitvergroot verwoord – nog vaak tegengekomen. In een brief van de minister, als kop van een artikel of in een persbericht.

Het is echter graven naar een onderbouwing. Door het WODC zijn ongeveer 3500 mensen via internet bevraagd. Deze mensen, met inbegrip van hen die *nooit* een juridisch probleem hebben ervaren, werd een niet-neutrale stelling voorgelegd: 'Advocaten vragen te veel geld voor het werk dat ze doen'. Ik memoreer nog maar eens: de hoek van inval is gelijk aan de hoek van uitval.

Een deel had overigens wél een juridisch probleem, maar mistig blijft of deze ondervraagden zich uitsluitend hebben uitgelaten over hun eigen advoo-

caat. En een kanttekening mijnerzijds: hoge eigen bijdragen en griffierechten stralen ook, ten onrechte, af op de advocaat.

Verder werden allochtonen gemist, functioneel analfabeten (10% van de bevolking) ook, 21% van de Nederlanders heeft geen pc en 35% geen toegang tot internet. Huls kwalificeert de internetmethode eufemistisch als een beperking die de lezer voortdurend voor ogen moet houden. Laat ik dat dan ook maar doen. In het algemeen oordelen burgers gunstig over de bruikbaarheid van de dienst van de advocaat. Een resultaat dat bevestigd wordt in de Monitor.

De RMO (een adviesraad van regering en Staten-Generaal) heeft zich dankbaar gespiegeld aan het WODC-onderzoek. 'Zo geven burgers zelf aan dat het rechtssysteem voor rijk en arm niet in gelijke mate uitpakt (vooral voor de advocatuur is een opvallend lage waardering),' staat in de samenvatting. Daar gaan we weer! In het rapport zelf wordt het verband bepaald voorzichtiger geformuleerd.

Wat beveelt de RMO aan? Het versterken van het probleemoplossend vermogen van de samenleving. Verstandig. Het streven naar een klantgericht rechtssysteem en het bevorderen van een vertrouwenwekkend rechtsklimaat. Prachtig. Geschillencommissies voor klachtenafhandeling zijn gewenst. Hier geen woord over de geschillenregeling die de Orde allang kent. Logisch, als er verzuimd is om contact op te nemen met de Orde of individuele advocaten.

De bestaande advocatuur wordt door de RMO als geheel verantwoordelijk gehouden voor een goede rechtshulpverlening aan burgers met een laag inkomen. Hier geen woord over de medeverantwoordelijkheid van de overheid. Mag ik er tot slot op wijzen dat *small claim courts*, geschillenboeren of aan Harvard in het onderhandelen opgeleide kadi's ook geld kosten, en al snel een bureautje en ondersteuners nodig zullen hebben?

Rechtzoekenden ondervinden over het algemeen geen moeilijkheden bij het vinden van een advocaat. Uit ander WODC-onderzoek blijkt dat ongeveer eenderde van de rechtzoekenden tweederde van de ruim 300.000 toevoegingen per jaar gebruikt. Ruim eenderde (36%) van dat zogenaamde meervoudig gebruik wordt veroorzaakt door (ambtshalve) strafrechtelijke toevoegingen. Mij dunkt dat je daar toch echt advocaten voor nodig blijft houden.

Ik eindig mijn bespiegeling met de bevinding uit één van de onderzoeken dat burgers gelukkig de meeste problemen nog altijd zelf oplossen.

85e jaargang – 28 januari 2005 – nr. 2
Verschijnt elke drie weken.

Het Advocatenblad is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Reed Business Information bv.

De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve de rubrieken Van de Orde en Disciplinaire beslissingen.

Redactie

mr. drs. G.C. van Daal
mr. Y. van Gemerden
mr. A. Groenewoud
mr. W. Heemskerck
dr. L. Hesselink
mr. P.T.C. van Kampen
mr. P.F.P. Nabben
mr. G.J. van Oosten
mr. L.N.J.B. van Osch
mr. M. Perfors
mr. A.P. Ploeger
mr. E. Unger
dr. mr. L.W.M. Wopereis

Uitgever

drs. J.W. van der Weele

Eindredactie
Linus Hesselink

Bureau redactie
Charlotte Helmer

Redactionele bijdragen

t.a.v. L. Hesselink
Reed Business Information bv
Postbus 16500, 2500 BM Den Haag
tel. 070-4415226
fax 070-4415919
e-mail: linus.hesselink@reedbusiness.nl
Bezoekadres: Benoordenhoutseweg 46, Den Haag
Zie www.elsevierjuridisch.nl

Juridische Vacaturebank
www.jbb.nl

Vormgeving

VILLA Y, Andre Klijns
Unit-1, Dimitry de Bruin

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Drukkerij Groen bv, Leiden

Advertenties

Brouwer's Direct Marketing bv
Steekterweg 80 G, 2407 BH Alphen a/d Rijn
tel. 0172-234460, fax 0172-233017
e-mail: dbmbv@euronet.nl
Advertentierieven op aanvraag
Personeelsadvertenties: € 1,97 per mm bij een kolombreedte van 40 mm
Inzendtermijn afl. 3: 28 januari 2005
afl. 4: 25 februari 2005

Abonnementen

Alle advocaten, leden van de Nederlandse Orde van Advocaten, ontvangen het blad gratis. Voor adreswijzigingen kunnen zij terecht bij de Nederlandse Orde van Advocaten, Postbus 30851, 2500 GW Den Haag (Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag), tel. 070-3353535, fax 070-3353531. Niet-leden betalen € 150 per Jaarabonnement (incl. BTW en verzendkosten) en voor de Jaarband € 15. Studenten 50% korting.

Abonnementen kunnen schriftelijk worden opgezegd tot uiterlijk twee maanden voor beëindiging van het lopende abonnement. Reed Business Information Klantenservice verzorgt de abonnementenadministratie voor niet-leden: Reed Business Information bv, afdeling Klantenadministratie, postbus 808, 7000 AV Doetinchem. Tel. 0314-358358, fax 0314-349048, e-mail: klantenservice@reedbusiness.nl Losse nummers: € 8,50

Reed Business Information bv legt gegevens vast voor de uitvoering van de (abonnements)overeenkomst. Deze gegevens kunnen worden gebruikt om u te informeren over voor relevante producten en diensten van Reed Business Information bv, haar groepsmaatschappijen en zorgvuldig geselecteerde derden. Uw e-mailadres wordt alleen gebruikt om u te informeren over gelijksoortige producten en diensten van Reed Business Information bv en haar groepsmaatschappijen.

Als u geen prijs stelt op deze informatie, per post of via e-mail, dan kunt u dit schriftelijk doorgeven aan: Reed Business Information bv, t.a.v. Adresregistratie, Postbus 808, 7000 AV Doetinchem.

ISSN 0165-1331

Nederlandse

uitgeversverbond

Groep uitgevers voor vak en wetenschap